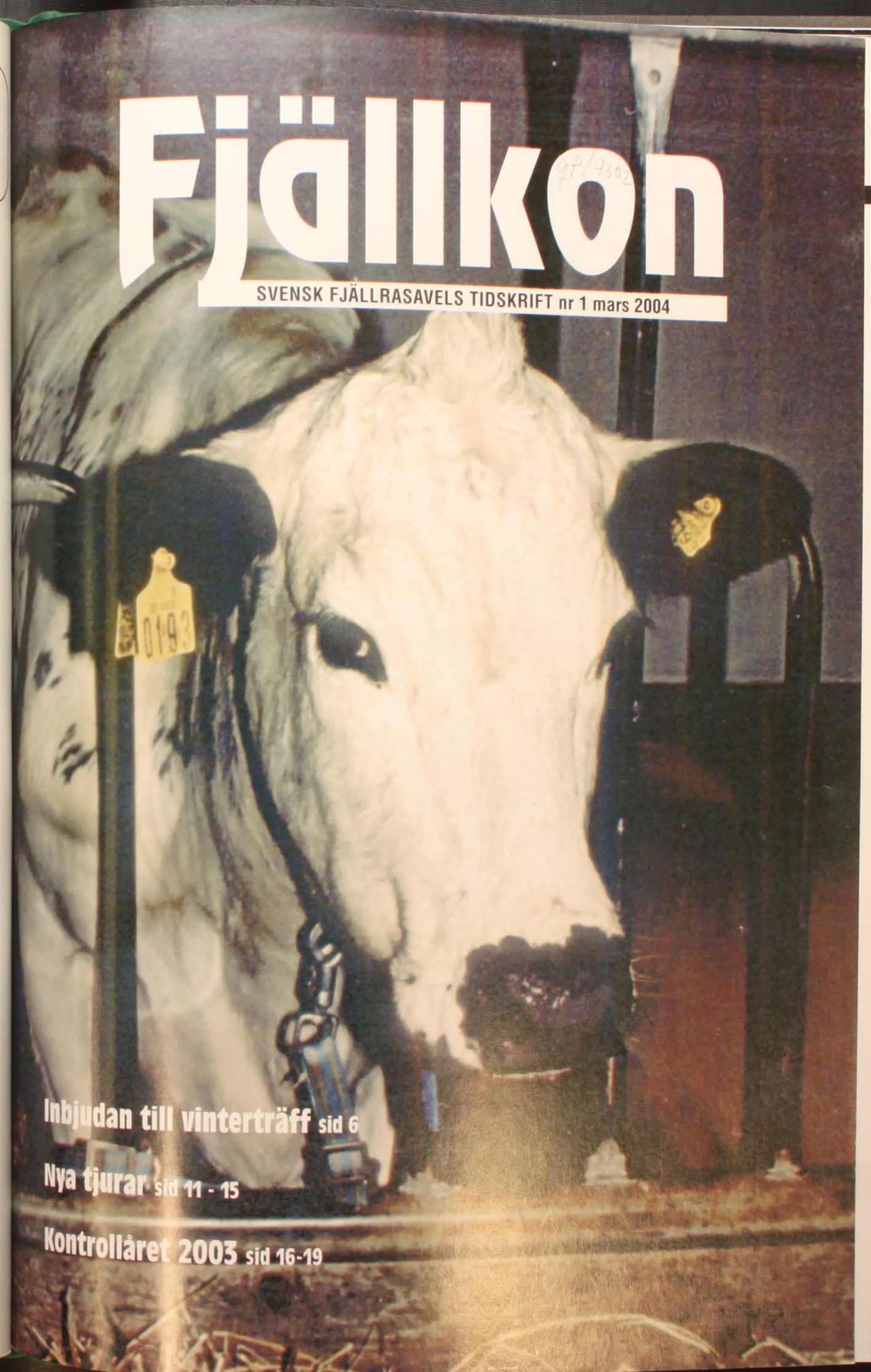

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 1 mars 2004

Inbjudan till vinterträff sid 6

Nya tjurar sid 11 - 15

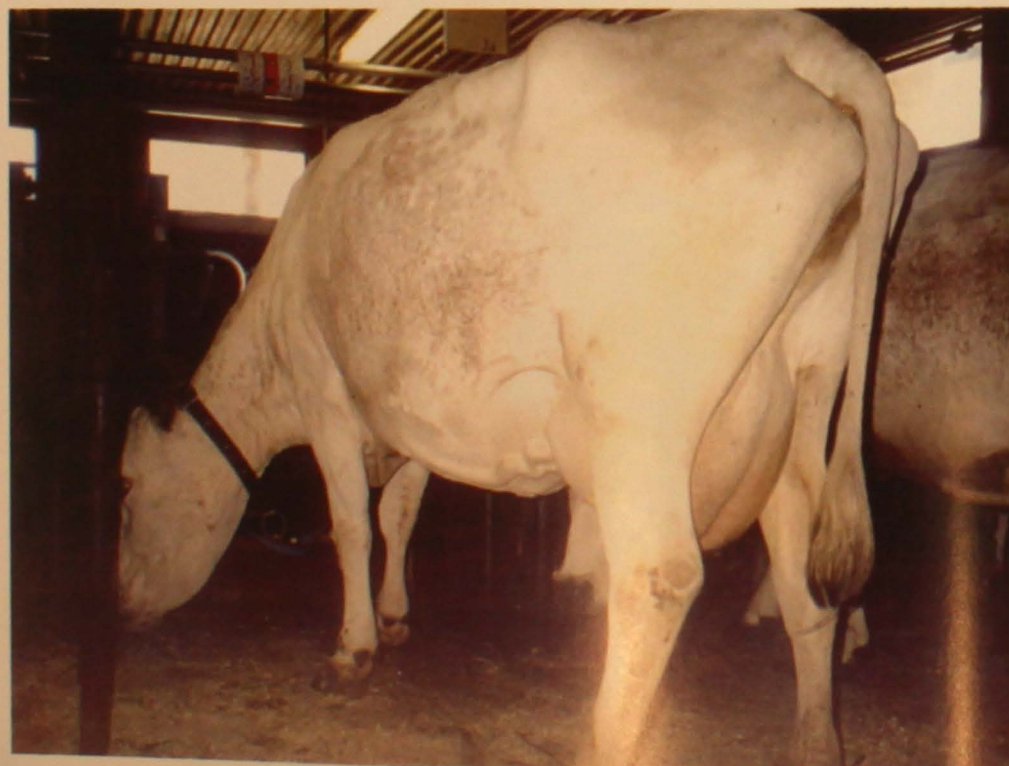
Kontrollåret 2003 sid 16-19

Några bilder från Marie Kallins ladugård:

Interiör från ladugården hos Marie Kallin, foto Robert Eklundh

140 Netta (far: 6718 Joar) hos Marie Kallin. Mormor till 173 Ida. Foto: Mårten Dahlberg

Innehåll

Bilder från Marie Kallin	2
Ordförande har ordet	3
Föreningsadresser	4
Debattinlägg	5
Inbjudan till vintermöte	6
Gårdsbesök i Rössjö	7
Info från avelskommittén	8
Aktuella semintjurar	9-15
Kontrollåret 2003	16-19
Kuriosa	20
Lite av varje	21
Livdjursförmedling	22
En ko att minnas	23
Bilder	24

Omslag: .....

193 Lycka, far: 791 Karat, mf:
943 Bass, på Sollentunamässan
2004.
Foto: Kristina Torén

Tidningen Fjällkon

Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08/656 88 09
tel, dag: 08/615 56 94
fax, dag: 08/615 56 57
e-post: stina.toren@swipnet.se

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Mari Kallin (0660/22 50 00)
Robert Eklund
Margareta Holmgren (0933/612 55)
Kristina Torén

Tryck:
Bräcke Tryckeri

Tidningen Fjällkon är Svensk
Fjällrasavels medlemstidning som ges ut
ca 4 ggr per år. Däremellan skickas
aktuell information ut.

Annonseringen med radannonser i tidning
och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes"
är gratis för medlemmar.

Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon
är författade av redaktionskommittén
om ej annat anges. Åsikter framförda
i signerade artiklar delas inte automatiskt
av Svensk Fjällrasavel, utan
är författarnas egna.

Tidningen får i korta drag citeras om
källan anges. Eftertryck är dock
förbjudet utan skriftligt tillstånd från
Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:
300,- insättes årligen på
Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.
OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 1 mars 2004

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej alla medlemmar!

Här kommer årets första tidning. När jag skriver det här är våra lantbrukstidningar fulla av debatt och information om EU:s nya jordbrukspolitik och ev. frikoppling, hur det än blir när det är klart så blir det aldrig så bra som man hoppas och aldrig så dåligt som man fruktar. Men bönder är ett tjurigt släkte och allra tjurigast är fjällkobönder. Så jag tror nog vi hänger med i fortsättningen också.

Vad det gäller ersättningen till utrotningshotade raser så ligger ju dom kvar till och med 2006, och då får vi hoppas att det blir en förbättring av det stödet. Till alla tålmodiga djurägare som väntar på förra årets pengar låter JBV hälsa att den stora merparten kommer att få i slutet av mars.

Vad det beträffar föreningen så tror och hoppas vi att vi får ungefär samma stöd som förra året.

Årets stora målsättning blir att göra en fortsättning på tjurboken och trycka upp tjurkort på alla tjuror som har tillkommit sedan 1999, dessutom hade en del av de gamla tjurkorterna sakfel som skall rättas till. Detta innebär mycket arbete och en hel del pengar går det också, men det är en av våra viktigaste uppgifter just nu, och det skall äntligen bli av. Det mesta av arbetet kommer stamboksansvarig Robert Nilsson och expeditionen i form av Hans-Inge Pettersson att ta på sig.

Jag avslutar med att hälsa alla hjärtligt välkomna till vinterträffen i Järbo 1 - 3 april och till dess Lev och Må!

Ordförande Anders Jonört

PS

Glöm inte att boka ledigt 5 - 7 augusti för årets stämma i Röros, Norge.

DS

Svensk Fjällrasavel

Ordförande:
Anders Jonört
Flarkbäcken 10
915 96 Flarken
tel/fax: 0934-270 30

Vice ordförande:
Joachim Gustavsson
Görshorva, V. Harg
595 91 Mjölby
tel/fax: 0142-250 42

Sekreterare:
Siv Andersson
Medle 122
931 98 Skellefteå
tel/fax: 0910-77 01 42

Expedition och kassa:
Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand
tel: 0696-102 22
fax: 0696-102 25
tel tid: måndag 11-15
måndag & onsdag 18-21,30

Ledamöter:
Mari Strand
Västat Gård Nyland 324
830 70 Hammerdal
tel/fax: 0644-400 71

Urban Delestig
Sunnanås 12
827 94 Ljusdal
tel/fax: 0651-149 88

Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Suppleanter:
Göran Lundström
Fjälbyn 252
930 10 Lövsånger
tel: 0913-300 40
fax: 0913-301 01

Anna-Lena Erstadius
Styggforsvägen 3
795 96 Boda Kyrkby
tel: 0248-404 50

Evy Schale
Källhult
312 93 Våxtorp
tel: 0430-311 18

Revisorer:
Martina Bremer
Österskog 4569
386 94 Färjestaden
tel: 0485-373 45

Ann-Sofie Sångberg
Lökom 7578
881 93 Sollefteå
tel: 0620-321 43

Revisorssuppleanter:
Patrik Gyllenhammar
Ekeskogs Hejde
62020 Klintehamn
tel: 0498-24 30 25

Tove Undin
Stöpafor 473
686 93 Sunne
tel: 0565-921 92

Livdjursförmedling:
Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar 12-13

Stambokföring:
Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10

Kontaktpersoner:
Sven Blomberg (0258-202 07):
Svea Husdjur, Dala Gävle Hus-
djur

Joachim Gustavsson:
Skara Semin
Patrik Gyllenhammar:
Gotlands Husdjur
Ronny Olsson (0485-760 37):
Kalmar Husdjur, Blekinge Krono-
bergs Husdjur
Evy Schale:
Hallands Husdjur, Skånesemin,
S. Älvsborgs Husdjur
Mari Strand (Sammanställande)
Norrmjerier, NNP Husdjur

Fjällnära:
Brigitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Avelskommitté
Joachim Gustavsson (ordf)
Anders Jonört
Mårten Dahlberg

TIDNINGEN FJÄLLKON
Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08-656 88 09
fax: ring först
tel, dag: 08-615 56 94
fax, dag 08-615 56 57
e-post: stina.toren@swipnet.se

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Mari Kallin (0660-22 50 00)
Robert Eklundh
Margareta Holmgren
(0933-612 55)
Kristina Torén

Debattinlägg

Dessa debattinlägg delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, såvida de inte är undertecknade av Styrelsen eller Avelskommittén. Alla eventuella påhopp eller övriga tillmälen får stå för debattören. Det går inte att vara anonym. Artikeln måste signeras med skribentens riktiga namn.

Fjällrasens framtid

I denna tid av snabba förändringar inom jordbrukspolitiken kan man se en klar väg trots allt. Det småskaliga jordbruket fortsätter att förlora mark! Nya CAP är ett bevis på att EU:s jordbrukspolitik har vikt undan för kortsiktiga industri- och konsumentintressen. Detta kommer att de närmaste tio, femton åren ställa stora krav på lokala politiker och inte minst på bönder och djurhållarna själva. Priserna på jordbrukets produkter, som slaktdjur och mjölk kommer att sjunka långt under det vi hittills varit med om. Skall någon hålla på med denna verksamhet måste nya grepp till!

Till viss del är Fjällrasbönder förberedda på denna utmaning! Vi har en god affärsidé med denna unika mjölkko, Fjällkon. Denna ko skiljer sig markant från andra raser, både genetiskt och utseendemässigt. De DNA-tester som gjorts visar att rasen har en potential som kommersiell mjölkko genom sin höga frekvens av gynnsamma genvarianter i de tre testade mjölkproteinerna, kappa-kasein, beta-kasein och betalakoglobulin. Dessutom tycks samvariationseffekter (QTL) vara något som helt gör korsningsavel ointressant i framtiden.

Denna unika genetiska situation ger också förutsättningar för en lokal eller gårdsbaserad förädling av fjällkornas mjölk på ett effektivt sätt. Att man som mjölkbonde måste ha en nära relation med konsumenten är helt avgörande för mjölkproducentens överlevnad! Men en överdriven produktion per ko kommer inte att uppskattas av de konsumenter som mjölkbonden skall ha sin relation med! För övrigt har Fjällrasens förespråkare en god placering i tävlingen om konsumenterna med dessa kors trevliga utseende och historia.

En smolk i bägaren är den ständiga konflikten med SKB-föreningen. Med den hårda framtid som vi har att vänta, kanske en dryg halvering av både SKB och Fjällrasen, på grund av nya CAP, är en dialog, i syfte att bilägga denna tvist med denna andra intressent nödvändigt för alla parter! I denna diskussion bör den starkaste parten ta initiativet, alltså Fjällrasföreningen!

Detta då SKB-föreningens avelstankegångar sedan länge har förlorat sitt kommersiella värde. Svensk Avel å sin sida har enbart ett syfte i grunden, att tillfredställa medlemmarnas ekonomiska intressen. Detta innebär att sälja det avelsmaterial som marknaden/bönderna efterfrågar.

Om Fjällrasföreningens styrelse lyckas med denna diplomatiska bedrift kommer Fjällrasen att kunna möta den storm som jordbruket står inför. Välrustad med de krav och tillgångar som en lokal kommersiell marknad kräver!

Thomas Gunnarsson

Hopp inför framtiden:
522 Malin (far: 6777 Makro, mf: 6758 Bula) hos
Joachim Gustavsson, Görshorva, Mjölby
Foto: Joachim Gustavsson

Välkommen till "Jämrieket" Gästrikland på vårvinterträff 2004!

Den 1-3 april är ni välkommen till Kungsfors Herrgård, Järbo, på vår årliga vinterträff. Här i det västra hörnet av Gästrikland, där jordbruksbygd, finnskog och järnriket möts, hoppas vi att ni vill komma och umgås, diskutera och titta på fjällkor tillsammans med oss. Bygden runt Järbo är en gammal järnbruksbygd, där många hade sin utkomst av en kombination av jordbruk och järnbruk. Numera finns inget utom minnen och rester av detta kvar. Järbo brukar numera kallas "Gästriklands Gnosjö" p. g. a den stora mängd småföretag som finns här. Man tillverkar allt ifrån hissar åt påven till glödlampor!

Vi kommer att bo på Kungsfors Herrgård i 2 bäddsrum med vandrarhemsstandard.

PROGRAM:

Torsdag 1/4

kl 12-14 Ankomst och incheckning, kaffe.
kl 14 Avelsinformation och diskussion.
kl 19 Middag

Fredag 2/4

kl 8.30 Frukost
kl 9.30 Avfärd mot Ockelbo
kl 10 Fika i Gåsbäckens Fäbod
kl 11 Studiebesök hos Sune Pettersson
kl 12.30 Lunch
kl 13.30 Avfärd mot Järbo
kl 14 Studiebesök hos Robert Eklundh
kl 15.30 Utfodring och utfodringsekonomi med Hans Lindberg, Svenska Husdjur.
kl 19 Middag med underhållning

Lördag 3/4

kl 9 Frukost
kl 10 Information från styrelsen om vad som är på gång i föreningen
kl 12 Lunch

Kostnad för detta är 1350 kr/person.

Vägbeskrivning:

Norrifrån: Väg 272 ca 1,5 mil söder om Ockelbo, tag höger väg 302, åk ca 1 mil, vid Järbo kyrka, sväng höger mot Jädraås, åk ca 7 km, skylt vänster Kungsfors Herrgård.
Söderifrån: Tag riksväg 80, österifrån följ skyltning Kungsberget, västerifrån följ skyltning mot Järbo och Kungsberget. Kommer ni väg 272, följ skyltar mot Järbo.

Vid frågor och funderingar, ring "lill-Robert", tel. 0290-70525 eller 070-3177351.

VARMT VÄLKOMNA TILL EN TREVLIG TRÄFF!!!!

Gårdsbesök i Rössjö

Marie Kallins ladugård, foto: Robert Eklundh

I norra Ångermanland i ett av fjällrasens starkaste fästen, historiskt set, hittar man fortfarande "fjällkobönder".

En av dem är Marie Kallin i Rössjö, Sidensjö. 1999 tog hon över jordbruket efter sin svärmor, och bytte då värden mot jorden, och blev bonde. När Marie började som bonde fanns det plats för 12 kor i ladugården, men efter ombyggnad och modernisering, med bland annat ny mjölkkanläggning och mjölkkräls, så har hon nu plats för 16 kor i en ljus och trevlig ladugård.

Kvigor och stutar går i lösdrift utomhus med vindskydd och fri tillgång till grovfoder. En trevlig lösning där djuren mår bra. 32 hektar åker brukas på gården, och där odlas vall, ekologiskt sedan 1986. Korna utfodras med både hö och ensilage, färdigfoder och mineraler.

Varför fjällkor?

Marie började intressera sig för fjällkorna i början av 90-talet, när svärmor Eva och Marie, som brukade hjälpa henne innan hon tog över, fick kontakt med Robert Nilsson. De ville då ha renrasiga fjällkor, och fick råd och hjälp att välja tjurar av Robert. Innan hade de fått seminerat med det som semin hade i kärlet, så besättningen var lite blandad.

- Fjällkon är en trevlig, behändig ko med en enorm personlighet, som passar mig och min ladugård alldeles utmärkt! säger Marie.

Undertecknad tackar för besöket och önskar Marie lycka till med fjällkorna i framtiden!

Text, Robert Eklundh

Marie Kallin med sina djur. Foto: Mårten Dahlberg

Läs mer om Marie och hennes kviga 173 Ida på sid 23 i denna tidning.

Nytt från Svensk Avel

Med anledning av en föräldradedighet på Svensk Avels avelsavdelning har Camilla Swärd tagit över arbetet med Viken och jag har hoppat in för att bland annat ta hand om avelsarbetet med SKB/Fjäll. Jag är nytexaminerad husdjursagronom men har hunnit med en hel del innan mina universitetsstudier. Min gymnasieutbildning var jordbrukslinjen och efter det arbetade jag på olika gårdar, framför allt med mjölkkor. Jag har bl. a. varit anställd som lagårdsförman och ensamskötare. Vetgirig har jag alltid varit och därför gick jag även ett par vidareutbildningar, animalieproduktionskurs på Kvinnersta och driftledarkurs på Sötåsen.

Att arbeta med de kulliga raserna ser jag som en stor utmaning. Det finns väldigt mycket att ta tag i men tiden är tyvärr knapp. Det som är frustrerande är alla interna stridigheter som inte gagnar rasen. I en sådan här liten ras skulle det verkligen behövas att alla arbetade åt samma håll.

Mia Sjögren, Svensk Avel

Information från avelskommittén!

I det här numret har vi lite nytt att delge er läsare. Vid höstens samling på Alebäck-03 hade vi 5 tjurar med, 4 fjäll och 1 fjällnära.

I detta nr skall vi kort ge lite information om dem, samt publicera dem med bild. Vi skall även publicera den nya ungtjuren 6848 Birk från Svensk Avel.

I detta nr vill vi även slå ett slag för Individ Avel, ni som är med i kokontrollen, gå med i Individ Avel också, det är ett mycket bra hjälpmedel även för oss när vi skall sammanställa den exteriöra biten av dottrarna till Alebäck- och projekttjurarna. Vi tar tacksamt emot bedömningsprotokoll, (skickas till Joachim) dessa protokoll distribueras inte ut till någon annan, utan stannar hos avelskommittén. Är ni intresserade av Individ Avel där ni får avelsvärde samt en linjärbedömning (exteriör bedömning) tag kontakt med er husdjursförening och dess personal som utför dessa sysslor.

Åter till presentationen.

V-47 samlades det 5 tjurar, Fjälltjurarna 1202 Rist, 7230 Don Juan, 550 Fridolf, 135 Stig och den Fjällnära tjuren 3 Billy som redovisas på sid 15. De övriga på sid 11-13. Förutom 135 Stig, hans doser gick inte att frysa, men som tur är samlades han ju hösten -02 men då gav han inte så många doser. Vår förhoppning var att öka på de antalet detta år. Men det är inte alltid deet blir som man tänkt sig. De övriga tjurarna gav bra med doser.

Övrigt kan meddelas att omkodningen skall genomföras fullt ut, med början under April månad. De djur som skall koda om först är de som uppbär stöd i Mutrostödet (utrottningshotade husdjursraser) Övriga djur som djurägare vill ha omkodade får han/hon ansöka om omkodning för, detta är vad som är sagt hittills, men exakt hur det kommer att bli får vi avvakta och se.

Så till indexberäkning. På Svensk Mjölk har man gjort om hur man beräknar index för både kor och tjurar (gäller alla raser) men detta har nog de flesta märkt vid provmjölkningen. Det har blivit stora omsvängningar på en del kor och tjurar medan vissa ligger kvar eller rent av har höjt sina index. I nästa nr hoppas jag att vi skall kunna redogöra för hur dessa beräkningar är gjorda så gott det går. Kolla gärna på Svensk Avels hemsida om ni är nyfikna, där finns information om den nya beräkningsmodellen.

Det var allt för den här gången, glöm inte att anmäla er till Vinterträffen, mer information om den finner ni på sid 6.

MVH, Avelskommittén.

Guide

Mjölk, - = lågt mot normalt. M = normal med variation. + = högt mot normalt.

Juver, - = svagt mot normalt. M = normalt med variation. + = starkt mot normalt.

Spenar, L = långa mot normala. M = normala med variation. K = korta mot normala.

Golvavstånd, - = lågt mot normalt. M = normalt med variation. + = högt mot normalt.

Färg, - = blek. M = variation. + = rikligt med färg.

Lynne, - = nervösa mot normala. M = Normal. + = gott lynne.

Kalvstorlek, Normala mot små. Normala mot stora.

Aktuella semintjurur från Svensk Fjällrasavel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurur från Svensk Fjällrasavel. Beställningen av dessa tjurur sker hos Svensk Avel via Din Husdjursförening!

Använd kodnumret vid beställning. Tjurarna är ej avkommeprövade.

Namn	Kod nr	Stb nr	Far	Mf	Mjök	Juver	Spenar	Golv avst.	Färg	Lynne	Kalvstorlek
Grupp 1											
165 Leo	7-556	6677	10 Smith	158 Fare	M	+	K	M	M	M	Norm mot små
1 Hubert	7-564	6680	6720 Jovial	708 Bill	-	M	L	M	+	+	
156 Zonat	7-543	6681	9 Zober	723 Figer	M	-	M	M	-	M	Norm mot stor
181Idear	7-563	6691	38 Desing	9 Zober	M	M	M	+	+	M	
162 Linus	7-567	6694	10 Smith	37-13581-133							
3 Peter	7-592	6871	29 Ise	6732 Snäpp	M	M			+	M	Norm mot stor
70 Rosen av Böle	7-597	20002	733 Gandi	741 Finell	-	+			M	M	Norm mot små
37 Goding	7-707	20009	733 Gandi	6718 Joar	M	M		M	M	+	
201 Driv	7-766	20071	181 Idear	163 Fjänne	M	M			M	+	Norm mot små
9150 Tor	7-761	24000	9007 Lano	9004 Selo					M		
9151 Loke	7-762	24001	9010 Öst-Tor	9008 Karo					M		
6226 Grenäs	7-779	20072	14 Gredor	142 Ragnar				-	M		
2143 Ibrahim	7-794	20111	29 Ise	161 Smille							
Grupp 2											
23 Svempa	7-576	6684	67 Ringo	940 Hompen						+	
37 Eemeli	7-574	6685	Kuninkan Poeka	Rantamann O		-			-		
164 Lim	7-566	6695	83 Rim	158 Fare	M	+	M		M		
202 Vaccin	7-701	20003	39 Dixon	159 Silenar							
30 Herman	7-703	20005	34 Lysing	6715 Lage	M				M		
1002 Manitou	7-714	20029	6715 Lage	940 Hompen							
2 Gusten	7-721	20011	158 Hink	6742 Harg							
234 Sprint	7-738	20024	302 Misse	159 Silenar	M	+	M	M	-	+	Norm mot små
1080 Major	7-724	20033	127 Desir	940 Hompen	M	M	L	M	M	M	Norm mot stor
1059 Flise	7-744	20045	302 Misse	65 Lur	+	M	M	M	M	+	
85 Loke	7-746	20046	75 Lör	6715 Lage							
2076 Svix	7-745	20048	39 Dixon	726 Basker						+	
1006 Glunt	7-743	20050	6758 Bula	940 Hompen						-	
2086 Prins	7-783	20077	164 Lim	940 Hompen							
Grupp 3											
145 Tessar	7-542	6679	148 Tess	938 Ricko	M	M	M	M	-	M	
44 Fagerman	7-571	6688	1 Holar	72 Lager	+	M	M	+	M	M	Norm mot stor
157 Lirken	7-554	6698	79 Nill	158 Fare	+	M	M	M	M	+	
57 Hinder	7-561	6699	155 Levi	940 Hompen	M	+	M		M	+	
6 Snöstorm	7-595	6711	701 Svarting	6718 Joar	M	+	M	M	M	M	
178 Terrin	7-598	6714	145 Tessar	746 Risko		+		+	-	+	
40 Pelle	7-596	20001	6748 Bör	786 Maro	M	M	M	+	M	M	Norm mot stor
2000 Maraton	7-704	20006	710 Agaton	786 Maro	M	M	M	M	+	M	
208 Monogram	7-702	20026	9005 Mono	85 Nalle	-			-	M		
2027 Drudden	7-725	20035	6763 Svartus	17 Rino	M				M		
7114 Gubben	7-740	20039	27 Gunde	791 Karat					M		
1102 Fagott	7-739	20044	4 Totte av Knätten	155 Levi					M		
4175 Triss	7-778	20073	178 Terrin	708 Bill					+	M	
2087 Boss	7-781	20075	6 Hoss	786 Maro					+	M	
57 Filur	7-782	20076	44 Fagerman	786 Maro	+	M	+	M	M	M	
135 Stig	7-795	20110	44 Fagerman	708 Bill						+	
147 Elmer	7-796	20109	41 Duvolen	786 Maro							
1202 Rist	7-805	20124	1159 Elon	41 Duvolen							
7230 Don Juan	7-806	20125	41 Lyster	1088 Flimmer							
550 Fridolf	7-808	20126	57 Filur	157 Lirken							

Aktuella semintjurar från Svensk Avel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Svensk Avel.
OBS! Indexen är korrigerade enligt förklaringen nedan!

Namn	Grupp	Kod nr	Stamb.	Far	Mf	NAT min	NAT tjur-index	Justerat NAT min	Övrigt
6768 Deger	1	6-6768	96768	38 Desing	708 Bill	94	-5	99	Bra dotterfertilitet. Intressant härstamning.
6769 Delta	1	6-6769	96769	38 Desing	786 Maro	95	-5	100	Mkt bra dotterfert. Bra lynne. Anv ej på för små kor. Intressant härstamning.
6776 Lippo	1	6-6776	96776	46 Lester	717 Kare	101	+3	106	Bra ben. Bra mjölkbarhet. Intr. härst. Svaga värden för mastitresistens.
6847 Levis	1	3-6847	96847	46 Lester	161 Smille				Ny ungtjur
6742 Harg	2	6-6742	96742	729 Homeros	726 Basker	100	+2	105	Bra ben, Bra juver. Bra mjölkbarhet
6746 Hompest	2	6-6746	96746	940 Hompen	726 Basker	100	0	105	Bra juver. Anv. ej på kor m. svaga ben. 6,25% Rk + 3,12% SJB
6759 Bam	2	6-6759	96759	943 Bass	786 Maro	104	0	109	Ger korta spenar. Anv ej på kor med svaga ben. 6,25% Rk + 3,12% SJB
6765 Homa	2	6-6765	96765	940 Hompen	6715 Lage	93	0	98	Mkt bra juver, mjölkbarhet & golvhöjd. Bra dotterfertilitet. 6,25% Rk + 3,12% SRB + 1,56% SLB
6787 Laro	2	6-6787	96787	6715 Lage	786 Maro	108	+17	113	Mycket bra dotterfertilitet. Bra juver.
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Homeros				Ny ungtjur
743 Bisko	3	6-743	76743	6 Hoss	5 Risto	97	-4	102	Ger lätta kalvningar, döttrarna är lättkalvade. Bra ben. Anv ej på lågställda kor.
6738 Mast	3	6-6738	86738	786 Maro	723 Figer	98	-2	104	Ger bra juver och korta spenar. Bra dotterfertilitet. Använd ej på små kor. 3% Rk
6777 Makro	3	6-6777	96777	6724 Mikro	786 Maro	118	+19	123	Mkt mjölk. Svaga värden för mastitresistens. 12,5% annan ras.
6780 Mise	3	6-6780	96780	6724 Mikro	786 Maro	114	+14	119	Mkt mjölk. Svaga värden för mastitresistens. 12,5% annan ras.
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvolen				Ny ungtjur

TJURINFORMATION:

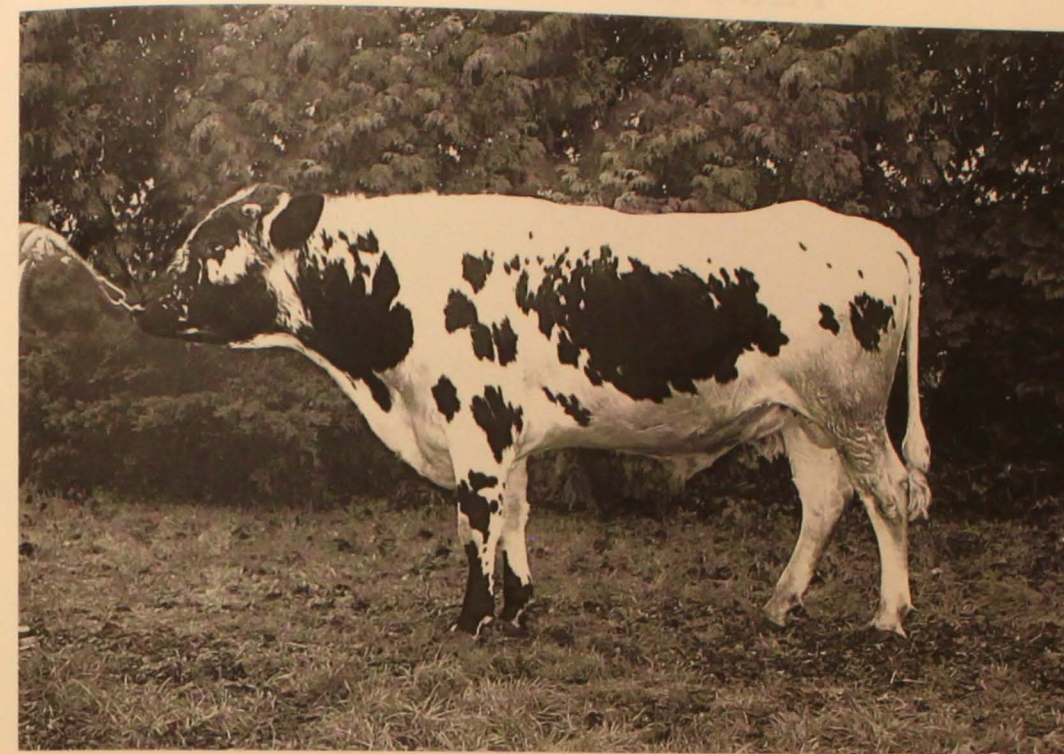
För att kunna ställa de avkommebedömda fjällrastjurarna mot varandra på ett rättvist sätt så har vi räknat på avkastningsuppgifterna på dottergrupperna till samtliga godkända fjällrastjurar som blir kontinuerligt avkommebedömda i NAT:s tjurkalender. Totalt är det 56 tjurar som finns med där. Vi har lagt ihop avkastnings-uppgifterna för dottergrupperna och delat med antalet tjurar vilket gett ett medelvärde på 153,5 kg protein i snitt för alla godkända fjälltjurars döttrar.

KORRIGERADE INDEX: När man då ser på vad för ett mjölkindex 153,5 kg ger i SKB-bedömningen så motsvarar det ett mjölkindex på 95.

Mjölkindexet baseras på kg mjölk x % protein, och ger ingångsvärdet i tjurindexet som ju är ett försök att sätta ett mer totalekonomiskt avkastningsvärde på tjuren. Ett mjölkindex (MIN) på 105 ger +5 i ingångsvärde, 109 ger +9, 95 ger -5 osv. För att rättvisare kunna bedöma fjällrastjurarna så har vi kompenserat upp mjölkindexet med 5 enheter så att medelfjällrastjuren som erhållit 95 i MIN istället får 100, vilket han ungefär skulle ha haft om man sållat bort korsningstjurarna från bedömningsmaterialet. Vi har valt att bara korrigera MIN index, tjurindex räknar vi inte om mera, ifall medlemmarna inte så önskar.

Avelskommittén

1202 RIST

Stbnr. Sv. Fj. 20124 Kodnr: 7-805 Grupp 3

Foto: Thorvald Berglund

Rist är en tjur med stark produktionshärstamning på både fädernet och mödernet. Fadern privattjuren 1159 Elon är efter en tjur vi samlade på Alebäck för några år sedan, men som inte gick att frysa. Han hette 1116 Filijokus Sv. Fj. 20065 och var efter 708 Bill och på mödernet Flinga-linjen hos Nils-Nilsa lbr AB, Svartlå, samma som semintjuren 6780 Mise. På mödernet härstammar 1159 Elon från den fina L-linjen från Uttersjöbacken. Rists MF 41 Duvolen har en gammal gedigen härstamning. Rists moderne härstammar från Gunnar Wikman,

Sörbyn, modern 439 Rita har under 2 år och 2 mån mjölkat 10398kgX3,9X,3,5 = 402, 363. Vid stambokföringen bedömdes hon med Juver 83, Ben 78, Typ 84, Helhet 82. Övrigt kan nämnas att en halvbror till Rist är inköpt till semin, tjuren 6850 Röde Orm efter 6777 Makro. Rists mormor blev 15 år och hette 134 Rita efter 948 Sigill, men hennes mor 115 Rita har inga semintjurar i härstamningen, det är bara tjurförenings- samt bytjurar däri. Rist är född och uppfodrad hos Nils-Nilsa lbr AB, Svartlå, Boden. Han tillhör grupp 3 och gav 573 doser för allmänt bruk.

Mor: 439 Rita Sv. Fj. 25145	MM: 134 Rita Sv. Fj. 25029	MMM: 115 Rita
	MF: 41 Duvolen SKB 6689	MMF: 948 Sigill SKB 86948
		MFM: 132 Duva SKB 8557
Far: 1159 Elon Sv. Fj. 20116		MFF: 64 Griver SKB 6630
	FM: 2 Elvira Sv. Fj. 25133	FMM: 315 Elvira
		FMF: 6777 Makro SKB 86777
	FF: 1116 Filijokus Sv. Fj. 20065	FFM: 367 Flimra Sv. Fj. 25041
		FFF: 708 Bill SKB 76708

7230 DON JUAN

Stbnr. Sv. Fj. 201254 Kodnr: 7-806 Grupp 3

Don Juan är en kombination av nytt och gammalt material. Fadern 41 Lyster är född 1968 och har en mycket unik härstamning, på 6 led bakåt i härstamningen hamnar vi i början av 1900-talet. Morfadern 1088 Flimmer är en stambokförd privattjur vars far är 6724 Mikro och hans moder är ur Flinga-linjen hos Nils-Nilsa lbr AB, och hon har 6780 Mise som halvbror. MMF 64 Griver är även han en gammal genbankstjur, född 1969 med gamla intressanta anor,

Foto: Thorvald Berglund

Modern 412 Donna har på 3,4 år mjölkat 7630X4,1,3,8 = 312, 283. Kolinjen härstammar från Enar Brännmark, Svartbäcken via Nils-Nilsa lbr AB till Joachim Gustavsson, Görshorva, Mjölby där Don Juan är född och uppfödd. Han var en tjur med mycket gott lynne. Ännu har det fötts för få kalvar för att kunna ge några utlåtanden.

Don Juan tillhör grupp 3 och gav 406 doser för allmänt bruk.

Mor: 412 Donna Sv. Fj. 25110	MM: 378 Donna	MMM: 324 Donhild SKB 8665
		MMF: 64 Griver SKB 6630
	MF: 1088 Flimmer Sv. Fj. 20023	MFM: 332 Flimra SKB 8694
		MFF: 6724 Mikro SKB 86724
Far: 41 Lyster SKB 6587	FM: 29 Lycka SKB 8207	FMM: 17 Lycka
		FMF: 27 Dore SKB 4813
	FF: 148 Tess SKB 4849	FFM: 36 Tenny SKB 1476
		FFF: 35 Torpe SKB 3441

550 FRIDOLF

Stbnr. Sv. Fj. 20126 Kodnr: 7-808 Grupp 3

Lille Fridolf är efter projektturen 57 Filur som har gått mycket bra. Ingen av hans nu födda döttrar har gått dåligt, tvärtom. Så i kombination med en annan projektjur som har gått bra han också: 157 Lirken hoppas vi att Fridolf skall bli i samma klass. Modern 22 Fjällros som representerar en ny kolinje i seminsammanhang. 22 Fjällros har mjölkat 1,9 år 5975X5,0X3,9 = 298, 234. Rel tal 114, 111. Kolinjen härstammar från Tore Ståhl, Jätvsö, Hälsingland via Sune Pettersson, Ockelbo till Roberth Eklundh, Järbo där Fridolf är född och uppfödd.

Foto: Thorvald Berglund

Han tillhör grupp 3. Det blev inte så mycket doser efter honom, men 175 finns för allmänt bruk.

Mor: 22 Fjällros Sv. Fj. 25157	MM: 158 Stjärnros	MMM: 146 Stjärnros
		MMF: 940 Hompen SKB 86940
	MF: 157 Lirken SKB 6698	MFM: 297 Lirka SKB 8600
		MFF: 79 Nill SKB 6669
Far: 57 Filur Sv. Fj. 20076	FM: 204 Ella Sv. Fj. 25000	FMM: 79 Ella
		FMF: 786 Maro SKB 86786
	FF: 44 Fagerman SKB 6688	FFM: 373 Fagermos SKB 8554
		FFF: 1 Holar SKB 6550

Ny ungtjur från Svensk Avel 6848 BIRK

SKB 96848 Birk Kodnr: 3-6848 Grupp 3

Foto: Ronnie Hallgren, Svensk Avel

Birk är efter den gamle avelsmatadoren 708 Bill som gett många bra avkommor, så i kombination med 41 Duvolen som morfar med sina gamla anor i sin härstamning hoppas vi att det skall vara lyckat. Modern 291 Idun har mjölkat 3,3 år 5679X4,3 3,5 = 243, 198. Rel tal 110, 114. Birk är född hos Jan och Berit Runsten, Alsen Jämtland som har en KRAV-ansluten besättning.

Kolinjen är helt ny i seminsammanhang. Denna kofamilj är i majoritet i besättningen så vi får säkert stifta bekantskap med den vid senare tillfälle, den härstammar från Per Larsson, Häste, Rödön och kom till gården i mitten av 60-talet till Jan Runstens far. Birk är en grupp 3 tjur, vilket är glädjande då det har varit tunt med representanter i denna grupp på senare år från Svensk Avel.

Mor: 291 Idun Sv. Fj. 25135	MM 239 Ivra	MMM: 174 Indra
		MMF: 6715 Lage SKB 86715
	MF: 41 Duvolen SKB 6689	MFM: 132 Duva SKB 8557
		MFF: 64 Griver SKB 6630
Far: 708 Bill SKB 76708	FM: 17 Billy SKB 8374	FMM: 50 Brunetta
		FMF: 63 Tesson SKB 6422
	FF: 5 Svenson SKB 6522	FFM: 31 Svana SKB 7634
		FFF: 109 Enslingen SKB 5255

Fjällnära tjuren SE50315-3 BILLY Sv. Fj. 20096

Foto: Thorvald Berglund

Fjällnära information:

Även 2003 samlades en fjällnära tjur vid Alebäck i Västergötland. Det var tjuren SE50315-3 Billy Sv. Fj. 20096. Tjuren är född hos Mats Ols, Sågsbo, Bjursås, och uppfödd hos Mona Loberg och Ivan Eriksson, Svanviken, Enköping. Billy var född 000115 så han blen nästan 4 år. Han var en mycket snäll tjur, vi fick 468 doser av honom, varav 415 får användas. Billy var 1 år och 10 mån vid stambokföringen, han fick helhet 7,0, kors 115 och bröstomfång

171. Hans härstamning är till 43,75% lhb, 37,5% Bj, 12,5% Kö och 6,25% vanlig fjällras, det är rester av en seminering gjord på Lillhärjåbygget, så därför godkänns han. Den fjälltjur som användes var 708 Bill som seminerades på gamla 102 Grågås, hon födde 16 Kranse -86 vilken tillsammans med en Lhb-tjur som hette Max fick 18 Finte hos Goth Bertil, det var en mycket liten ko född -66 och är nyligen slaktad. Stammen ser ut så här:

Mor: 43 Fina f. 930312	MM 18 Finte f. 881002	MMM: 16 Kranse, f. 1896
		MMF: Max, f. 870203
	MF: 1 Arne SKB 6829 f. 910407	MFM: 19 Guldus
		MFF: Pulax f. 1989
Far: 3055 Atjeck f. 980201	FM: 46 Lyckan f. 911015	FMM: 1 Fjällros f. 1989
		FMF: 525 Munter SKB 6814 f. 890327
	FF: 1003 Hjärter Sv. Fj. 20010 f. 950514	FFM: 19 Guldus
		FFF: 527 Klöver SKB 6813 f. 1989

Kokontrollåret 2003

Det är återigen dags för en genomgång av de olika listorna från Svensk Mjolk över högst avkastande kor ur ras 3. I år är första året som det påverkas av att en del djur kodats om till 40 och 41 för de djuren finns inte med i listorna över kor över 8000kg. Men Svensk Mjolk har lovat att rätta till detta förbiseende till nästa år. Detta gör dock att vi tyvärr kan missa någon av de omkodade korna som står i besätningar som vi inte känner till.

Vi börjar i år med de kor som står på listan över högsta livstidsavkastning (minst 2500kg smf). Det är ju kor som man nämner med extra vördnad. I år finns 18 kor med på listan. Av dem går tre bort eftersom de är korsning med annan ras. Av de 15 kvarvarande hade 10 gått att söka stöd för som fjällkor enligt de gamla reglerna, sen finns det 1 rödkulla och 4 kor med SKB fäder. De 10 fjällkorna rangordnade efter kg ecm ser ni i tabell 1 nedan.

Tabell 1 Hög livstidsavkastning:

Nr:	Ko:	Far:	Mf:	Kg ecm	År	medeltal per år			Kg ecm		
1	33-11041-46 SKB	6737 Örne SKB76737	793 Figaro SKB86793	89280	9,8	7763	5,3	414	3,8	293	9246
2	30-42428-127	943 Bass SKB86943	708 Bill SKB76708	84098	13,3	5660	4,8	271	3,7	210	6339
3	33-33944-8	943 Bass SKB86943	745 Macke SKB76745	77594	14,3	5276	4,1	218	3,6	189	5440
4	33-27194-212	784 Biljett SKB76784	788 Misse SKB86788	77574	10,10	6640	4,5	302	3,6	239	7184
5	33-54839-161	786 Maro SKB86786	742 Prim SKB76742	74105	11,4	6242	4,4	275	3,4	211	6535
6	30-42428-133	743 Bisko SKB76743	708 Bill SKB76708	73592	12,1	5796	4,4	255	3,4	198	6081
7	30-42397-204	786 Maro SKB86786	723 Figer SKB76723	68451	11,0	5948	4,3	258	3,5	209	6236
8	33-55010-224	161 Smille SKB6673	933 Kam SKB86933	66863	7,2	8844	4,4	387	3,6	314	9350
9	30-42397-24 RK	770 J Ipa SKB9931	725 Ratho SKB76725	65718	12,8	5099	4,2	215	3,3	170	5203
10	33-4545-5	6738 Mast SKB86738	783 Kalott SKB76783	65252	9,10	6136	4,6	283	3,6	218	6663
11	30-41428-141	786 Maro SKB86786	793 Figaro SKB86793	64686	11,2	5021	5,2	259	3,6	180	5806
12	33-29151-308	940 Hompen SKB86940	799 Öre SKB86799	64075	7,1	8699	4,4	387	3,3	284	9078

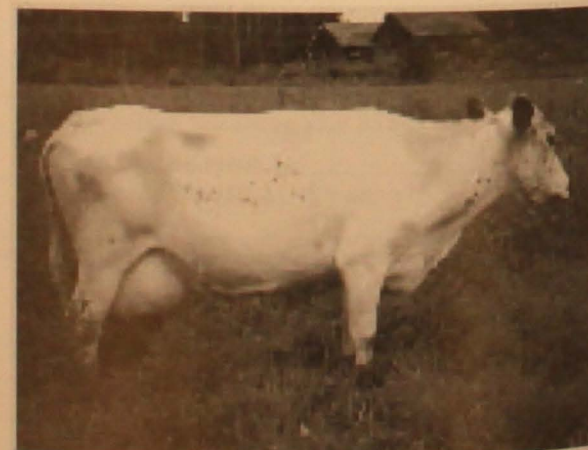
Vi börjar vår genomgång med att lyfta på hatten för 46 Pärla från Boel Persson, Mattmar som på 9,8 år mjölkat fantastiska 9246 kg ecm i snitt. Hennes härstamning är 6737 Örne - 793 Figaro - 780 Rune - 70 Gull - egen tj - 27 Edison och därmed är vi tillbaka på 1959. Fadern Örne är ur fjällrassynpunkt måttligt upphetsande, men härstamningen bakåt är roligare. Heder åt en "gammal pärla"! Noterbart här är att förutom att ha högsta livstidsavkastande fjällkon har Sven Blomberg även två ytterligare kor på listan (nr 6 och nr 10). 127 och 133 är halsyskon efter samma mor 21 Rara. Här är alltså den legendariska R-linjen från Blåvik, Bjästa som hävdar sig. Eftersom 21:ans mor kom från Norbergs i Blåvik. Sven får väl gälla som årets "kogubbe"!

Nr 3 på listan är gamla Merab från Gerd Arnqvist, Nordmaling som är den ko som mjölkat flest år på listan. 8 Merab är mormor till 1002 Manitou Sv Fj 20029.

Nr 5 på listan är 161 Svärta som är mor till semintjurarna 6787 Laro och 6797 Fimar. Hon står nu i sin tredje lagård och glädjer ägaren Hans-Inge Pettersson, Hammarstrand.

Nr 7 på listan är 204 Ella, mor till 57 Filur Sv Fj 20076 och 147 Elmer Sv Fj 20109. Hon stod hos "farmor Erstadius" alltså Anna-Lena Erstadius som även har högsta livstidsavkastande rödkullan. (24 Tindra är mest Västfinsk Rödkulla och lite fjällras, reds anm.) Dessutom har hon en av de ej redovisade SKB korna på listan, är hon manne årets "kogumma" bland oss.

Nr 8 på listan är en fantastisk ko från Mårten Dahlberg, Bjärträ, 224 Ringull som även hon har mormor som är född hos Norbergs i Blåvik. 224 Ringull är den i snitt högst avkastande kon på listan med 9350 kg ecm (alla kor medräknade korsn. som SKB)

224 Ringull, den i dag överlägset bästa fjällkon i livet!
Foto: ?

Det är snitt avkastningar som vi inte sett på listorna sedan början och mitten på 90-talet då 156 Örgull och 190 Öra härjade på listorna.

224:ans son 6847 Levis är ju nu aktuell som ungtjur. Ser vi till renrasighet, avkatsning per år, livs-avkastning och funktion anser stamboksexp-editionen att 224 Ringull är den idag överlägset bästa fjällkon i livet.

Hatten av för dessa kor och dess ägare!!

Om vi talade om maraton korna i tabell 1 så får det väl sägas vara mellandistanskorna som avhandlas i tabell 2. Dom har kalvat 2-7 gånger. I år har vi skärpt upp kraven på renrasighet för att få finnas med på listan. Kravet är att både far och morfar ska vara godkända fjälltjurar och att mormor inte ska stå som överkorsad från annan ras. Det har sållat bort ett antal kor som haft 6710 Mickel som enda fläck i stammen och ett par som haft 799 Öre som morfar. Dessutom har några döttrar efter 6785 Agami inte kommit med.

Det som slår en när man ser på härstamningen är att 9 av de 10 första korna är efter privattjurar, som i en del fall sedan blivit spermasamlade endera via projekt rädda fjällkon eller nere på Alebäck. Man kan ju diskutera om det är ett godkänt betyg åt tjur-rekryteringen till seminverksamheten i slutet på 80 och i början på 90-talet.

Flest döttrar på listan har 6715 Lage med 7 st vilket är helt väntat med tanke på att han är 90-talets mest använde fjällrastjur. Mer förvånande är att 6758 Bula bara har 2 döttrar med. 6777 Makro har en dotter och 6780 Mise ingen. Nu blev de två avkommebedömda på väldigt få döttrar jämfört med andra i sin generation men tanken slår en att kanske är det så att de flesta redan har gått ut p. g. a. juverbekymmer.

Av privata tjurar har 161 Smille, 196 Ludde och 164 Lim två döttrar var med på listan. Gemensamt för tjurarna är att alla kommer ur L-linjen från Uttersjöbäcken som ju är en av våra bästa fjällkolinjer. När man ser det så får vi glädjas över att vi åtminstone

Nr	Ko	Far:	Mf:	Kg mj	%fett	kg	%prot	kg	Ecm	kg
1	37-1103-429	53 Gulldus SvFj20063	940 Hompen SKB86940	9269	4,8	446	3,5	327	10276	
2	33-55010-224	161 Smille SKB6673	933 Kam SKB86933	9735	4,3	415	3,5	340	10115	
3	37-1103-439	41 Duvolen SKB6689	948 Sigill SKB86948	10270	3,8	391	3,5	359	10102	
4	37-1103-432	196 Ludde SvFj20064	6776 Lippo SKB96776	9787	4,2	413	3,4	333	10048	
5	37-1103-421	157 Lirken SKB6698	6718 Joar SKB86718	9486	4,1	392	3,4	324	9649	
6	37-1103-424	44 Fagerman SKB6688	79 Nill SKB6669	8633	4,6	395	3,9	335	9557	
7	37-1103-409	6776 Lippo SKB96776	165 Leo SKB6677	8490	4,6	394	3,8	326	9440	
8	37-36368-655	164 Lim SKB6695	6728 Lazarus SKB86728	8914	4,3	385	3,4	299	9228	
9	9-83207-407	234 Sprint SvFj20024	6715 Lage SKB86715	8538	4,5	381	3,7	315	9208	
10	33-55010-45	30-28402-15	Petrus	7880	4,9	386	3,7	288	8897	
11	33-55010-233	6758 Bula SKB96758	153 Nille SKB6670	8748	4,2	370	3,2	276	8826	
12	1-81334-611	161 Smille SKB6673	943 Bass SKB86943	8576	4,3	370	3,2	277	8791	
13	37-13193-256	6715 Lage SKB86715	940 Hompen SKB86940	7942	4,6	366	3,8	301	8768	
14	30-25453-402	6715 Lage SKB86715	940 Hompen SKB86940	7036	5,4	383	4,2	292	8680	
15	33-29151-346	6777 Makro SKB96777	6715 Lage SKB86715	8078	4,3	349	3,7	302	8603	
16	33-15102-215	6748 Bör SKB96748	6715 Lage SKB86715	8284	4,2	348	3,5	290	8550	
17	33-29151-351	6758 Bula SKB96758	6715 Lage SKB86715	7446	4,9	365	3,8	283	8494	
18	9-83207-173	943 Bass SKB86943	6766 Karess SKB96766	8216	4,2	345	3,5	289	8488	
19	9-41314-488	6765 Homa SKB96765	943 Bass SKB86943	8075	4,3	345	3,6	290	8461	
20	37-1103-405	3002 Pricken 30-41293-3002	6 Hoss SKB6636	7394	4,9	359	3,8	284	8415	
21	33-28674-234	6715 Lage SKB86715	784 Biljett SKB76784	7047	5,1	361	4,1	292	8414	
22	37-1103-391	6763 Svartus SKB96763	149 Leonard SKB6682	7693	4,6	356	3,6	278	8407	
23	33-7154-131	33-32063-1003	786 Maro SKB86786	8133	4,3	347	3,4	277	8400	
24	9-83207-412	1088 Flimmer SvFj20023	64 Griver SKB6630	8224	3,9	320	3,7	303	8293	
25	7-52180-24	6715 Lage SKB86715	940 Hompen SKB86940	7643	4,6	350	3,3	256	8152	
26	30-89967-60	164 Lim SKB6695	6759 Bam SKB96759	7824	4,4	341	3,4	263	8141	
27	33-55010-4	6715 Lage SKB86715	6753 Bistro SKB96753	7668	4,3	332	3,7	281	8131	
28	30-61122-18	6715 Lage SKB86715	6758 Bula SKB96758	7468	4,6	340	3,6	272	8109	
29	9-31485-951	6715 Lage SKB86715	940 Hompen SKB86940	7270	4,9	354	3,5	252	8077	
30	37-1103-431	196 Ludde SvFj20064	187 Zeke SvFj20004	6978	5,0	349	3,9	269	8073	
31	33-15105-20	SE15086-1018	940 Hompen SKB86940	7160	4,8	347	3,7	262	8041	
32	37-22913-362	6775 Sigge SKB96775	6758 Bula SKB96758	6653	5,3	354	4,0	264	8015	

fått räddat det materialet via P.R.F och Alebäck. Eller vi och vi det är ju Boströms i Uttersjöbäcken som gjort det möjligt. 165 Leo, 153 Nille och 149 Leonard som finns på morfarssidan är också L-tjurar. Dessutom kan tilläggas att ko nr 6 på listan är ur L-linjen.

Annars är 940 Hompen vanligaste morfar med 6 dotterdöttrar, följd av 6715 Lage med 4, sen är det god spridning. De 32 korna har 21 olika fäder och 22 olika morfäder, och om jag inte i hastigheten räknat fel är det sammanlagt 39 olika tjurar som förekommer som far och morfäder på de högst avkastande korna. Utan tvekan måste det ses som en bra genetisk bredd. Lägg därtill att de 32 korna kommer ur 29 olika kolinjer.

Ser vi det lite individuellt så kommer 1:an från Nils-Nilsa lbr Ab liksom ett antal ytterligare kor. Noterbart är att årets etta är väldigt nära släkt med förra årets etta i det att de har samma fader, morfader och mormoder. Här är det alltså Hompenonen 53 Gulldus från Stig Sundberg, Valvträsk som parat med den lilla kolinjen från Tosten Pettersson, Svartlå åter producerat en bra ko. Hon har under året gjort flest kg smf.

Tvåan är tidigare nämnda 224 Ringull som gör sitt fjärde raka år över 10000 kg ecm. Flest kg protein har trean 439 Rita som har en son 6850 Röde Orm efter 6777 Makro inne på uppfödning nere i Falkenberg.

Som nummer 16 på listan ser vi modern till 6849 Aragorn som förhoppningsvis snart skall samlas på sperma.

Högsta halter på listan har nr 14 från Piparns lantbruk AB Stora Skedvi, Där är det Rita-linjen som ligger bakom 6728 Lazarus som gjort sig gällande. Till Piparn har den kommit från Sven Blomberg, dit kom den från Abrahamssons i Torvalla, för att på 60-talet kommit dit från Järpen.

Nummer 9 på listan är en Malin ko från Joachim Gustavsson, Görshorva. En kvalificerad gissning är att vi kommande år kommer att få fler Malin kor på listorna eftersom det är en av de större och mer nedärvingssäkra kolinjerna vi har.

Nummer 5 på listan är en "Sola" och alltså en dotterdotter till den ko som har avkastningrekordet för ett enskilt år inom ras 3. Det var en 786 Maro dotter 54 Skrika född hos Enar Brännmark, Svartbäcken som 1995 mjölkade 12205 4,6 566 3,9 473 13599ecm.

Enar Brännmarks kolinjer finns lite var stans i listorna, nr 7 är en halvsystem till 6840 Gunde vars mormor var född hos Enar. Nr 22 och 24 är ur D-linjen från Brännmarks i Svartbäcken vilket väl får sägas är deras gamla gårdslinje. Nr 24 är mor till den nyligen samlade tjuren 7230 Don Juan SvFj20125.

Andra prominenta kolinjer som syns i listan är t. ex. S-linjen från Abrahamssons i Torvalla som med nr 15 och 17 visa upp två halsyskon efter 307 Sofia. Den kolinjen går med säkerhet tillbaka till 1895, undrar om det är den längst dokumenterade som finns kvar idag. Ur den kommer ju bland annat tjurarna 933 Kam, 6758 Bula och 6763 Svartus som också har ättlingar på listan.

Ja, det var några nedslag bland korna, vi får stoppa här för det skulle gå att göra en hel tidning om enbart de här 32 korna. För bakom varje ko finns en historia.

173 Victoria finner ni på listans 18:e plats.
Foto: Joachim Gustavsson

Sista listan är högst avkastande besättningar inom ras 3. Här finns det lite problem att få rätt siffror eftersom vi ser att en del kor som kodats 41 hamnar som övriga raser i redovisningen. Men det skall ordnas till nästa år så att det går att få helt korrekt statistik. Som synes är ju snittavkastningen högre ju färre kor som finns i besättningen. Som ni också ser är ofta ras 3 korna där en liten del i en stor besättning. Ofta är det den sista bästa resten av en större del ras 3 kor vilket kan förklara avkastningen. Ha även i åtanke att en del av de större besättningarna är KRAV-anslutna med de särskilda utfodringmöjligheter som då gäller.

Stamboksexpeditionen

Antal kor	Besättning	Antal kor	Kg mjölk	Fett%	Fett kg	Prot%	Prot kg	ecm kg	Totalt antal kor	Besättnings ecm
		ras 3, 40 och 41								
35-	33-55010	48,2	6598	4,23	279	3,58	236	6872	48,2	6872
	Ågare: Märten Dahlberg, Marieberg 138, 872 96 Bjärträ									
35-	37-36236	39,4	4809	4,22	203	3,62	174	5021	46,2	5235
	Ågare: Frängskulla Gård AB, Flarkbäcken 150, 915 96 Flarken									
35-	37-36368	41,9	4621	4,20	194	3,55	164	4785	41,9	4785
	Ågare: Gärde Moran AB, Gärde 50, 930 10 Lövånger									
25-34,9	37-1103	33,7	7272	4,54	330	3,67	267	7899	33,7	7899
	Ågare: Nils-Nilsa lbr AB, Övre Svartlå 515, 916 98 Boden									
25-34,9	9-83207	33,9	6882	4,08	281	3,55	244	7030	40,4	7444
	Ågare: Joachim Gustavsson, Görshorva, V. Harg, 595 91 Mjölby									
25-34,9	37-33795	27,9	6468	4,50	291	3,57	231	6940	27,9	6940
	Ågare: Göran Häggström, Fäboden 34, 922 93 Vindeln									
25-34,9	33-54839	29,5	6333	4,41	279	3,52	223	6700	29,5	6700
	Ågare: Fjällkoknuten AB, Timotejvägen 16, 840 70 Hammarstrand									
25-34,9	30-42397	27,5	5314	4,35	231	3,44	183	5555	28,9	5602
	Ågare: Anna-Lena Erstadius, Styggforsvägen 3, 795 96 Boda Kyrkby									
20-24,9	33-13524	21,2	6239	4,39	274	3,62	226	6636	21,2	6636
	Ågare: Rolf Haggren, Trappnäs 527, 830 01 Hallen									
20-24,9	37-13851	22,6	5562	4,51	251	3,52	196	5962	22,6	5962
	Ågare: Tommy & Helen Öhgren, Uttersjöbäcken 228, 930 10 Lövånger									
20-24,9	30-41196	23,9	5495	4,49	247	3,48	191	5681	23,9	5681
	Ågare: Eva Karlsson, Kanonvägen 215, 792 96 Våmhus									
20-24,9	33-4105	20,5	5166	4,34	224	3,54	183	5432	20,5	5432
	Ågare: Jan & Berit Runsten, Viken 1234, 830 44 Näliden									
20-24,9	30-36879	20,5	4975	4,40	219	3,60	179	5300	20,5	5300
	Ågare: Sune Pettersson, Gåsbäcksvägen 24, 816 93 Ockelbo									
15-19,9	37-98836	16,7	6992	4,58	320	3,55	248	7567	23,1	7858
	Ågare: Anders Wonkavaara, Västra selet 40, 911 92 Vännäs									
15-19,9	5-40901	16,3	6501	4,58	298	3,63	236	7081	45,3	8633
	Ågare: Tomas Bäck, Brosättra gård 9240, 762 91 Rimbo									
15-19,9	33-11041	17,5	6582	4,24	279	3,56	234	6850	19,5	6835
	Ågare: Boel Persson, Mällbyn 527, 830 02 Mattmar									
15-19,9	30-11708	18,1	6188	4,65	288	3,72	230	6831	20,1	7031
	Ågare: Gunnar Persson, Södra Kyrkbyn 215, 822 91 Alfta									
15-19,9	37-20354	19,5	6134	4,21	258	3,41	209	6292	19,5	6292
	Ågare: Bengt Göran Fjällström, Lövås 83, 912 97 Malgomaj									
10-14,9	37-36400	14,2	7478	4,71	352	3,69	276	8291	25,1	8912
	Ågare: Valter Karlsson, Holmsjö 8, 911 94 Vännäs									
10-14,9	37-22913	11,4	7116	4,68	333	3,68	262	7860	27,3	8881
	Ågare: Stig Olof Eriksson, Agnäs 414, 916 91 Bjurholm									
10-14,9	33-29556	11,7	6312	4,75	300	3,55	224	6970	13,7	7259
	Ågare: Kerstin Carlsson, Börön 306, 834 97 Brunflo									
10-14,9	33-29151	13,7	6257	4,62	289	3,74	234	6889	13,7	6889
	Ågare: Abrahamsson & Thorsson, Torvalla By 250, 831 92 Östersund									
10-14,9	30-61122	13,0	5953	4,60	274	3,70	220	6527	18,3	6957
	Ågare: Robert Eklundh, Kanalvägen 904, 811 95 Järbo									
5-9,9	33-34211	6,0	8305	4,64	385	3,50	291	9017	81,1	10833
	Ågare: Månggården AB, Åsan 220, 830 22 Fåker									
5-9,9	33-7280	6,3	7338	4,52	332	3,75	275	8005	79,4	8944
	Ågare: Torgny & Eva Maria Widholm, Hölåsen 222, 830 01 Hallen									
5-9,9	37-891	7,0	7188	4,41	317	3,53	254	7618	25,3	8243
	Ågare: Olov Hansson, Brattland 5, 952 92 Kalix									
5-9,9	5-23436	7,9	6374	4,75	303	3,69	235	7093	46,3	8835
	Ågare: Krister & Inga Lindström, Kärbäcken 237, 740 45 Tärnsjö									
5-9,9	30-89967	5,7	6519	4,68	305	3,42	223	7071	14,6	8446
2-4,9	37-28043	2,5	8601	4,06	349	3,50	301	8727	17,0	9108
	Ågare: Lena & Joakim Sjöström, Nybyvägen 43B, 911 33 Vännäs									
2-4,9	33-67835	2,0	8302	4,34	360	3,47	288	8679	6,0	7024
	Ågare: Kerstin Tänglander, Höven 227, 880 30 Näsåker									
2-4,9	37-13193	2,2	8205	4,34	356	3,60	295	8663	17,7	10017
	Ågare: Ingvar & Gunilla Berggren, Nollbyn 223, 930 10 Lövånger									
2-4,9	30-28213	2,3	7128	5,35	381	3,84	247	8536	29,6	9733
	Ågare: Anders Wedin, Södergatan 46, 828 30 Edsbyn									
2-4,9	9-81108	2,0	8077	4,41	356	3,39	274	8462	90,1	9379
	Ågare: Ingemar Halleröd, Ekenberg Gistad, 590 62 Linghem									

Kuriosa

Under den här titeln kommer jag framöver att skriva lite kuriosa från gamla tider.

Här kommer fortsättningen på Lena Diedrichs gamla bok från 1858, "Den kloka och husaktiga gumman hvilken igenom egen och andras förfarenhet upptäcker varjehanda nyttiga och nödiga huskurer, såväl för människor som kreatur, jämte hwad eljest nödvändigt och nyttigt pröfwat att weta uti ett hushåll, så i städerna som på landet".

För ett kreatur som inte kan idissla.

Det kommer av fodret; men skär det i örat och gnugga tungan med salt. Eller gnider du gommen med salt och vinättika, så får det lust till att äta. Vill ett nöt inte äta för sjukdoms skull, blandar du Rågkli i ljummet vatten och ge det att äta och dricka.

Hur mjölkkor bör skötas.

De bör ofta matas om dagen. Vattnet ökar mjölken och ju klarare ju bättre. Iskant förstoppar mjölkådrorna, men att för varmt är inte heller bra. Sommarljummet är bäst. Att så mycket mer uppdriva mjölkådrorna och främja mjölkningen kokar du höfro i vatten, tillika med Libbstickrot eller gräs, Fänkål, Anis, Kummin, stötta Lagerbär, Pimpinella och flera örter, som ökar mjölken och blanda samma lag med hennes dricka i några dagar, så kommer hon till god mjölkning. En väl omlagad ko ger i Sverige 4 à 5 kannor mjölk om dagen, i Skåne mer, i Holland 8 à 10 och i Schweiz 18 kannor.

Hon bör direkt efter kalvningen matas med bra vallhö och för att hon inte skall tröttna vid det torra höet, måste hon varje dag få sorpa av hö eller hackelse, ty när halmen skärs till hackelse och blöts, samt kokas i varmt vatten med lite salt, så äts det mycket bättre. Sorpa av agnar duger inte. Råghalm är bättre för kor än havrehalm, emedan den senare är av torkande natur, minskar mjölken och gör tänderna lösa. Men för får är havrehalm hälsosamt. Mjölkdjuren är som en upprinning i vilken ju mer vatten löper till, ju mer ger den ifrån sig, ty borde kon mjölkas 3 ggr om dagen, så att mjölken inte får tid att stocka sig i juvret. När kon mjölkas måste det ske jämnt, friskt och stadigt, samt mycket väl avmjölkas. Boskapen måste alljämt fångnas med sleke, ty saltet behåller dem vid god trevnad och ökar mjölken. Ett lispund salt på varje ko är inte för mycket. Hon betalar det väl igen.

OBS! Detta är kuriosa, ta det inte på för stort allvar!
Reds. anm.

Nu har vi inte mer kuriosa att ta av, så gå och leta i era gömmor så kanske ni hittar något trevligt som vi kan använda i tidningen, som t. ex. artikeln nedan...

Reds. anm.

En glimt från gamla tider:

STAMTJURAR PÅ AUKTION I ÅNÄSET

Ibland kan man hitta roliga och intressanta saker när man gräver i gamla gömmor som här:

En artikel fanns med i Västerbottens-Kuriren onsdagen den 6 maj 1959.

Stort uppslag på första sidan med bild på Husdjurskonsulenten Lars Näsholm med bildtext:

Första....andra....tredje ... går bort för 4 800,-
Husdjurskonsulent Lars Näslund klubbar bort ståtliga tjuren Mangan från Lantmannaskolan till Flarkens tjurförening. Mangan leddes i "volten" av förman Jan Hansson.

GOD EFTERFRÅGAN TROTS KÖPARNAS MARKNAD JUST NU.

Ånäset var centrum för övre Norrlands vackraste ungtjurar på tisdagen. Avelsföreningen för SKB utbjöd 37 vårystra älskare i ladugårdarna för Västerbotten, Norrbotten och Västernorrland, det högsta antal som stått på auktionslistan. Priserna blev goda med högsta priset för muskulösa Mangan, en tvåårig produkt från Umeå Lantmannaskola, som erövrades av Flarkens tjurförening för 4 800 kronor.

En tjurauktion av denna omfattning är något av ett folknöje i en jordbruksbyggd som Ånäset.

Kyrkbacken gnistrade av eleganta bilar och länsbokstäverna BD och Y var inte ovanliga. Husdjurskonsulent Lars Näsholm, Umeå, konsulent Nils Nytorp från Östersund och husdjursinstruktör G Nordquist förättade på morgonen bedömningen av de utbudna tjurarna och man kom fram till en rangrulla som hade med avkastningsförmåga i smörfett räknat i kilo hos kvinnliga släktingar att göra, mankhöjd, bröstomfång och exteriör. Det är inte lätt att få fram dylika ärftliga egenskaper i siffror men att man med viss säkerhet kan bedöma dem framgår av det faktum att siffrorna stigit rent otroligt bara på de sista 10 åren. Avelsarbetet har belönats med avkastningssiffror, som bara på ett decennium kan visa fördubbling.

Första platsen på rangrullan fick en svart-slantig mastig sak från Umeå lantmannaskola vid namn Mas och budet för honom stannade vid 4 000

kronor. Men hans kamrat från skolans boxar Mangan (lika grann som Rune Linds stortravare) var begärligast och ropades in för 4 800 kronor.

Sedan man sålt 20-talet började marknaden verka mättad och priserna höll sig till hälften av toppnoteringarna tills man sålt 27. Då var det täft.

Detta kallas för köparens marknad.

Och så skildes man åt och for åt varsitt håll med erövringarna. Det blev en smula nervöst för representanterna för Ragvaldsträsk tjurförening, som tappat bort sin älskling Svalman. Den återfanns på kvällen i Broträsk, Lövvånger dit den förts i tro att det var en erövring till den byn. Så lika kan rasrena ungtjurar vara om man inte har stamtavlan framför sig.

Följande 12 bäst rankade tjurar såldes: **Mas** för 4 000 kr till Brände, **Russin** från Enok Norberg i Bjästa 2 600 kr köpare Västerbacka Trehörningen, **Riddare** från samma uppfödare 3 100 kr till Sörbyns tjurförening i Norrbotten, **Mangan** 4 800 kr till Flarken, **Svalman** från Bengt Sandgren Brännland 2 700 kr till Ragvaldsträsk, **Pius** från Gunnar Pettersson i Överhörnäs 2 300 kr till Hökmark, Bodan, **Töstar** från bröderna Sandström i Botsmark 2 400 kr till Sörens tjurförening Norrbotten, **Master** från bröderna Lindfors i Ragvaldsträsk till Gubböle för 3 000 kr, **Mallig** från Nils Nilsson i Bodbysund för 3 000 kr till Myckle TF och **Munk** från Nilsson i Bodbysund 2 500 till Varmvattnerets TF, **Tindris** från Nylens ladugård i Flarken 2 900 till Mårtensboda TF och **Villman** från Karl Andersson i Kålaboda 2 400 kr till Degerbyns TF.

Ja, nog kan det vara intressant att rota i gamla gömmor ibland och visst känner vi igen en del namn på både tjurar och uppfödare ifrån gamla stamrullor. Intressant skulle det ju vara att få se om det finns något skrivet om våra tjurar om 45 år.

Återgett av Hans-Inge Pettersson

Alla har nu fått inbetalningskort för
medlemsavgiften för 2004!

Sista inbetalningsdatum är den 31/3!

Detta är sista numret av tidningen som kommer
på förra årets medlemsskap.

Lite av varje

Några ord från Er redaktör.

Hej!

Nu har jag lyckats knåpa ihop ytterligare ett nummer av denna tidning. Det tog lite tid, och jag fick börja om från början då en Zip-skiva som jag sparat arbetet på gick sönder när jag var nästan klar.....
Man kan få gråa hår för mindre!

Vi har haft en riktig vinter här i storstaden i år, men nu börjar det töa, och det blir glashalt på alla gångvägar. Jag får gå en lång omväg för att komma ner till busshållplatsen utan att stå på öronen. Nu ser jag verkligen fram emot våren!

I mellandagarna var det den årliga husdjursmässan i Sollentuna. Där visade Jörgen Andersson, Rönninge by både fjällko och rödkulla samt en hel massa andra husdjur. Fjällkon 193 Lycka ser ni på omslaget till denna tidning. Det är bra för att barn i staden får en möjlighet att se kor. En del barn tror ju att mjölken kommer ur tetror. Där delade jag monter och bordsduk med Max Adolfsen från SKB föreningens södra krets, och vi sålde almanackor och vykort, delade ut broschyrer och informerade om djuren. Alla broschyrer och tidningar jag tagit med mig tog slut! Det hela var mycket trevligt och djuren lät sig snällt beskådas och klappas. Det är så roligt när det kommer någon äldre herre eller dam till montern och säger - Titta, en fjällko, det hade min mormor när jag var liten!

Vill också passa på att tacka för blommorna jag fick av styrelsen på min födelsedag! De stod sig i flera veckor och gladde mig mycket!

Kristina.

OBS! OBS! OBS!

Manusstopp till Fjällkon nr 2/2004

den 15/4!

Livdjursförmedling

Information:

Vi har också förmedling på vår hemsida:
www.fjallkon.org Där får ni annonsera själva.
 Vi kommer ändå att ha en levande förmedlare, för det är ganska många som bara vill prata lite allmänt.

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går.

Livdjursförmedlare:
 Mårten Dahlberg
 Telefontid: Måndagar 12-13.00
 tel: 0612-532 67
 fax: 0612-531 07

Till salu:

Hel besättning. Fjäll och SKB.
 Kor, kvigor och kalvar.
 Värmland
 Säljes genom Bernt Karlenäs
 tel: 0560-120 80, 070-689 44 97

Handmjölkad Fjällnära ko
 Ditte Werner, Gräsö
 tel: 0173-330 38

Lassepojken till salu!
 Svartsidig, snäll ringad tjur med två somrar på fåbod.
 Härstamning 6738 Mast - 2000 Maraton - 784 Biljett
 - 717 Kare.
 Ring mig för mer info.
 Anna-Lena Erstadius, tel: 0248-404 50 el. 070-330
 96 74

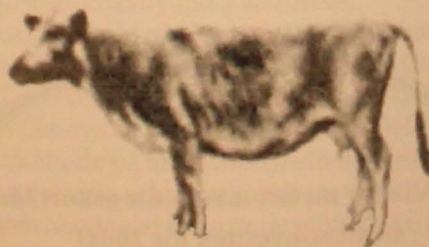
Köpes:

Dr. ko eller kviga
 Karin Yngveddotter-Krook
 tel: 0653-620 15

Tjur och kvigor
 Ola Johansson
 tel: 076-243 36 71

Övrigt:

Liten mjölktank, behöver max 300 L
 Ring Ivan, tel: 0171-830 35

En ko att minnas

173 Ida och matte Marie Kallin. Foto: Mårten Dahlberg

Min speciella kviga!

Speciell tänker ni! Vi har ladugården full av speciella kvigor. Men för mig är 173 Ida mycket värdefull. Hon har 181 Idear som far och 6776 Lippo som morfar. Hennes mor 153 Inez har varit duktig och är en väldigt snäll och go kossa. Samma med Ida, hon är MYCKET lugn och snäll, hon har följt mig som en hund. Snäll med alla, barn som gammal. Hon har gått ute sedan ifjol somras tillsammans med 3 stutar och 2 kvigkompisar, vid nyår blev hon seminerad ute i en vedbod. Hon tog kalv direkt efter 6840 Gunde. Jag har hennes mormor också 140 Netta efter 6718 Joar.

Varför Ida är lite x-tra än någon annan beror först på hennes lynne, men sen är det %-en som man strävat lite efter och hon är bra. Den 20/10-03 kalvade hon och det blev en tjurkalv, allt gick bara bra.

Men det höll på att sluta illa. En förmiddag i slutet av september syntes inte Ida till. Dom har haft tillgång till en skogsdunge + lägda, så jag tänkte att hon kanske gått undan för att kalva. Jag bad min 13-åriga dotter Josefin att gå och titta efter om hon såg till Ida. Jag gick en annan väg för att titta, så skulle vi så småningom mötas.

Plötsligt hör jag Josefin skrika - MAMMA, MAMMA SKYND DIG! KOM! med gråt i rösten. Jag sprang det fortaste jag kunde. Nej! Tänkte jag, inte IDA. Nedanför lägdan har vi en myr med en väg över till

nästa lägda. Den hade Ida gått. (Älgen hade förmodligen rivit stängslet.) Men bara IDA och ingen annan hade följt efter. Konstigt för dom håller alltid ihop. I slutet av vägen hade hon genat och hamnat i ett stort dike och trampat och trampat tills hon inte orkade mera. Men hon var vid liv. Jag försökte lugna Josefin för hon storgrät. Nu tar vi det lugnt. Det här kommer att gå bra. Vi måste hämta en grimma och grimskäft, vill du göra det? -Nej, jag vill stanna här med Ida sa Josefin.

Sagt och gjort. Men Ida var så slut att hon gjorde inte ens några försök att hjälpa till. Som tur var skulle jag få hjälp av min kompis Elvar att verka klövar den här dagen och jag visste att han var på väg till mig. När han kom beslöt vi att vi måste använda traktorn. Jag sprang och hämtade spännband. Efter lite trixande och joxande hade vi fått upp kvigan. Hon var lite öm på ett bakben som hon hade legat på men det gick över fort. Med högtryckstvätten blev hon som vanligt igen. Vit som snö. Hennes kvigkompis Mörka blev mycket glad att se henne igen. Vi flyttade kvigorna till ett annat bete samma dag. Ida återhämtade sig fort och fick gå in till de stora korna i ladugården och efter en vecka kalvade hon. Nu kanske ni förstår att Ida är lite speciell. + att jag har fyra generationer.

Vid pennan, Marie Kallin.

Föreningsbrev B-post

Porto betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand

Fjällkor trivs i snö!

Vinter hos Anders Jonört, Flarkbäcken, Flarken. Foto: Anders Jonört

484 Lana (far: 120 Viss, mf: 41 Duvolen) hos Joachim Gustavsson, Görshorva, Mjölby
Foto: Joachim Gustavsson